

Tothom parla de *Guiak*

Marilena Astrapel·lu

(Traducció: Toni Góngora)

Aquesta entrevista a Dimosthenis Papamarkos va ser publicada, el 31 d'agost de 2015, en el magazín literari del diari *To Bήμα* (*La tribuna*):

<https://www.tovima.gr/2015/08/31/vimagazino/oloi-milane-gia-to-gkiak/>

Dimosthenis Papamarkos amb la portada de la 1a edició de *Guiak*, ed. Andipodes, 2014

(Fotografia: tovimagr)

(Fotografia: biblionet.gr)

Dimosthenis Papamarkos va néixer a Malessina, Lòcrida, el 1983. *Guiak* és el seu quart llibre. Ha publicat dues novel·les de gènere fantàstic, *La germanor del silici* (*Η αδελφότητα του πυριτίου*, Armós, 1998), *El quart cavaller* (*Ο τέταρτος ιππότης*, Kedros, 2001) i el recull de narracions *MetaPoesia*¹ (*ΜεταΠοίηση*, Kedros, 2012), amb el qual es va apropar al realisme, sembrat d'elements sobrenaturals tal com es trobena la tradició popular, i com, més o menys, va continuar amb *Guiak*

Marilena Astrapel·lu va estudiar Conservació d'Obres d'Art i Teoria de l'Arquitectura a Grècia i al Regne Unit. Ha col·laborat amb les revistes *Soul*, *Art Review*, *Tank*, *Intersection* i *Next Level*. Des de 2006 treballa a *Tribuna* i en els seus suplementos, principalment en el reportatge cultural. El 2012 es publicà el seu llibre *Persones* (*Πρόσωπα*, ed. Polis), un recull d'entrevistes amb personalitats de l'àmbit de la literatura, les arts plàstiques i el teatre.

No sé què va anar abans, la crítica oficial o el boca-orella, o si els dos canals van coexistir sense saber-ho. Sigui com vulgui, pel que sembla, tothom parla de *Guiak* (*Γκιακ*, Edicions Andípodas, 2014). A més a més, les narracions de Dimosthenis Papamarkos, que tenen lloc en l'eco llunyà de la campanya i desastre d'Àsia Menor en una llengua «oral», però viva, la dels arvanites de la Lòcrida, es troben ja a la cinquena reimpressió. L'autor de trenta-dos anys, criat a Malessina, ha donat vida als orgullosos i rudes arvanites del passat i ha ofert al públic una experiència lectora elevada amb moltes turbulències.

¹ El títol *ΜεταΠοίηση*, de mal traduir, juga amb el significat literal (un canvi en la forma o la composició d'una cosa per tal d'utilitzar-la d'una manera diferent) i el suggeriment d'un fort element poètic posterior que es desprèn de la transformació (n. del t.).

El fet de tornar al passat a través de l'escriptura té a veure amb la necessitat de recórrer a l'ahir per comprendre l'avui?

A *Guiak* la tornada al passat va venir imposada per la necessitat de trobar un marc narratiu en què aquests personatges específics poguessin funcionar amb una relativa naturalitat. Tots es troben al llindar d'un canvi, d'una transformació, per tant volia que l'època reflectís també aquesta condició. Els anys de la campanya i el desastre de l'Àsia Menor se situen en una època en què Grècia es troba en un punt d'inflexió i és realment llavors quan es produeix la gran transformació que condueix a l'estat grec modern. Les darreres restes de premodernitat comencen a declinar, mor la Gran Idea, tenim l'afluència d'un nou element de població que du una cultura completament diferent a la del tronc principal de l'estat grec. «La tornada al passat» no té tant a veure amb una investigació del passat com amb una exploració de la identitat.

De tota manera, la crítica que va rebre l'obra és que un escriptor avui té un munt de material per pouar de la realitat que l'envolta, de manera que no hi ha cap raó per mirar tan enrere.

Els que practiquen aquest tipus de crítica proposen bàsicament els seus propis criteris, segons els quals una obra contemporània hauria d'inspirar-se en l'època contemporània i parlar-ne d'una manera explícita. Una obra sempre pertany a la seva contemporaneïtat independentment de si es refereix a una època que es remunta a mil anys enrere. L'aspecte i els filtres de l'autor són moderns i són els seus. En un segon nivell, crec que a través d'aquest món diferent, que és a primera vista el món d'una altra època, s'aborden qüestions i preocupacions modernes. L'escenari és només una forma a través de la qual es pot parlar de qualsevol cosa i, de vegades, justament el fet de distanciar-se de les coses i aquesta sensació de defamiliarització creada per la distància t'ajuda a parlar més clarament sobre estructures, coses i situacions que passen ara.

És una mica estrany, però, haver començat amb la novel·la i haver continuat amb la narrativa curta. La majoria dels escriptors segueixen el camí contrari.

La qüestió és quin tipus d'història vols explicar. La finalitat imposa l'elecció del mitjà. Vaig pensar que per a la gran història que volia explicar convenia més una sèrie d'històries més petites connectades entre si que no pas una novel·la de longitud semblant.

Us va sorprendre el gran èxit de *Guiak*?

Mentiria si afirmo el contrari. Naturalment, pots dir quan acabes un llibre si és bo o si agradarà. També tens un cercle de persones que l'han llegit i en donen una opinió. Estava satisfet amb el resultat i pensava que havia escrit alguna cosa bona, però això no em preparava per a un èxit i unatjectòriasemblants.

És cert que els vostres projectes inclouen un còmic amb la història d'Erotòcrit il·lustrada per Iorgos Gussis?

Sí, al grup també hi ha l'escriptor i periodista Iannis Rangos i Panagiotis Pandazís, que s'encarregarà de donar-hi color. L'editorial Polaris ens va demanar que féssim una cosa clàssica de la literatura grega moderna. Vam suggerir *l'Erotòcrit* perquè és un dels primers textos en llengua vulgar, molt conegut però alhora tan desconegut. El malentès més típic de molta gent és que la història té lloc a Creta a l'edat mitjana, quan, de fet, la trama té lloc a l'antiga Atenes. És una obra que es troba completament fora del temps i de l'espai, en certa manera una fantasia grega del tipus *Joc de trons*. Personalment, és una de les meves favorites per mor de la llengua.

O sigui que després de la parla local rumeliota de *Guiak*, torna l'amor pels dialectes en desús...

M'agrada aquest joc, enfrontar-me cada vegada amb un estil de llengua diferent, per això m'he implicat en el tema del còmic, perquè es tracta d'una manera molt diferent de narrar. El llenguatge s'ha d'adaptar a una cosa diferent, ha de funcionar harmònicament amb la imatge. També és diferent la manera de pensar l'estructura, a diferència de l'escriptura, hi té un paper important el que no diràs i el que no mostraràs.

Has començat el pròxim llibre?

Hi ha una idea per a una novel·la, però es troba en una etapa molt primerenca, hi ha el meu doctorat pendent (nota del redactor: és candidat a doctor en història grega antiga a la Universitat d'Oxford) i cal una distància de *Guiak*...

